

מסורת הש"ס

(א) וכלל זה הנה... (ב) דף ג' (ג) שפיעה... (ד) דף ג' (ה) שפיעה...

תורה אור השלם... 1. או באיזה מקרה... 2. ומה שז"ל... 3. רמז הוא גאל... 4. כמדת לה כא...

הגהות הב"ח... (א) תוס' ד"ה... (ב) דלסתל קאי... (ג) בא"ד לא... (ד) אפי"ט שרוא... (ה) כיון או... (ו) כסתל:

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

ע"ז

עין משפט
גר מצוה

ב"א א מ"י... (א) חלפה... (ב) ב מ"י... (ג) י"ד ב ד מ"י... (ד) י"ב ה מ"י...

בפרק המניח... היה בעל חיות... זקורה חייב... (ב"ב דף פג: ושם) המעניר חיות ממקום למקום... אומר שומר חנם יצבע וכו' מדפטרין שומר חנם ולא מחייב מטעם

נזקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב אחא בר רב פוטור אמר רב משרשיא מ"ט דאבוה דאבא דפוטור אמר קרא ימות ימות המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב לן מצמצם בנוקין לא חייב לן מצמצם אמר רבא "כפתו ומת ברעב פטור ואמר רבא "כפתו בחמה ומת בציונה ומת חייב סוף חמה לבא סוף ציונה לבא פטור ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני יתושין נמי פטור הני אולי והני אתו איתמר כבה עליו גיגית ופרע עליו מעוזה רבא ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר פטור חסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא כפתו ומת ברעב פטור דאדרבה חסתיים דרבי זירא הוא דאמר פטור ד"ר זירא "האי מאן דעייליה לחבריה בביתא דשישא ואדליק ליה שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא בשעתיה

נוקין עשה בו אונס כרצון. היא עבד עבד בדיס ואפי"ן יאן כדליף כב"ק (דף כ"ו:) פלע תחת פלע (שמות כא) לחייב על השוגג כמזיד וכו' רב אחא פוטור. דגרמא בעלמא הוא דשמא קטליה: מוט יומא המסא וכו'. סיפיה דקרא דלעיל או בזריכה דרבינן ממלמא וכמינ רזוח הוא מיעוטא למעוטי נוקין: כפטו ומת ברעב. דכשעה שכפתו אין כאן דבר הריגה והרעב כל מאליו והולך וזוקף לאחר זמן כל שעה ולא דמי ללמסא כמיס ובאור דההורג מומתן: סוף חמה לבא פטור. כלומר אם לא היה שם חמה כשעה שכפתו אבל סוף לבא כלן וזה לא יוכל לעמוד וסופו למות פטור שלא היה ההורג מומתן להריגה וברמא הוא ואין דינו מסור לגינת דין אלא לשמים: כפטו לפני ארי פטור. דאי נמי לא היה כפות לא היה יכול להציל עצמו מן הארי. כבוללו גרסינן אמר רבא: הני אולי והני אסו. ולא מת על ידי יתושים הראשונים שהיו מוכנים שם שכמה כמות עבדו עליו: כסה עליו גיגית. ומת כהנאל: או שפרע עליו מעוזה. וזה היה יאן וינכסה שם האנייה פטור שההורג כל לאחר זמן: כבישא דשישא. שמתוס ביתר ואין הכל האור והנר"א יכול ללמסא ממנו: טעמא דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג: הא לא אדליק ליה שרגא. ומת כהנאל פיו דומיא דכסה עליו גיגית פטור: כשעתיה

לרבי יהודה הו' כעין גניבה דפטרין ביה אדם המניח כדאמר כהשאל (ב"ב דף ע"ג:) דגניבה קרויה לאונס ואזריה קרויה לפשיעה ולענין שומר שער מיחייב תרתייהו וכן מוכח כהנאל קמא (ב"ק דף ע"ט: ושם) גבי טבח אומן שקלקל דפריך לתמן דפטור כהנאס מברייתא דקמיה נתן כהמה לטבח וינילה חייב מפני שהוא כנושא שער אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו כהנאס חייב כמו שומר שער שחייב על האזריה ומשני איתא מפני שהוא נושא שער לפיכך כשכר חייב אבל כהנאס פטור דהוי כעין גניבה:

בנוקין לא חייב בצימצום. משמע דמחייבי טפי גרזוח מנוקין ואם כן מדפטרין לקמן גרזוח תריס כ"ש בנוקין וכן משמע בשלטיה כיצד הרגל (ב"ק דף מ: ושם) דפטרין זקן כלי מראש הגג והיו תחמי כריס וכסתות אפילו קידס וסילקין וא"ת הא אמרין גריס הכונס (שם דף נה: ושם) הפורץ גדר בפני כהנאס חבירו פטור מדיני אדם ומייב דניי שמים ופריך היכי דמי אי כותל כריס דניי אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דכותל קאי (א) ולהכי פריך דניי אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתוב שהיה אכותל ומדע דתנן התם הויאחיה ליסטיס חייבין ומוקמינן בגמרא דהישיבה כמקל ש"מ דכללוא דכסה לא מחייבי אפי"ט (א) שפרזיה לטטיס ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב בנזיקה אפ"ט אבל האזריה דבהמה מחייבי וא"ת למאי דפרשיית דקאי אכותל ליטני דפטור מדיני אדם קאי אכהמה וי"ל דלא שייך למיני פטור מדיני אדם אם היה שום חיוב (א) (בלא כהנאס (ולא) [אין] כותל אבל כשמתרץ כותל רעוע אפי"ט דאין דומה שיתחייב דניי שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול כרות מליה או אפי"ט כרות שאינה מליה מ"מ שייך למיני חייב דניי שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הכהמה והשתא אתי שפיר דנקט בפני כהנאס חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום כהנאס נקט לה ומיהו כסוף הסוגיא דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסמר קאי מאי עבד משמע דחייב דניי שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסמר ולמיפול קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסמר קאי שהבעלים מזוין לקותרו שלא יפול על בני אדם קד"א דכל הקודם כהנאס וזה ואין לו להניח מלסתור כשציל כהנאס חבירו ובדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב דניי שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא בה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ומה ברעב. אפי"ט היה רעב כבר כשעה שכפתו כיון דאם לא היה מתחזק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב לבא דלא דמי לפתו כהמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: סוף חמה לבא בו. דלא רבי דרמנא ממלמא אלא במקום שהתחיל בו החיוב כבר ומיהו אם כפתו בפנים והביאו במקום סוף חמה לבא וסוף לבא נראה דחייב למ"ד אשו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין באשו משום חזיו כדמוכה כהנאל (שם דף כג: ושם) ואין חילוק בין מקרב אלא אלא הדבר למקרב הדבר אלא האש כדמוכה גריס הכונס (שם דף נ: ושם) דפריך אי דמטא ניהליה כרות מליה דניי אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דכסמוך אפילו כפתו והביאו שם ואח"כ אשקיל פטור דדמיא לורק חן ותריס בידו דאפילו הוא קידס וסילקו פטור וא"ת וההיא דהשך בו את הגחש דפטור למ"ד מעצמו מקרא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כיצד הרגל (שם דף כג: ושם) כשעממא דפי קשה ששם ידו לתוך פי הגחש והשך ליחייב משום אשו דודאי הגחש יקרא את הארס וי"ל דשאי התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דורק לרור למעלה דכסמוך דמשמע דאי לא אולא ללנדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אכננו וסכינו ומשאו שהינתן כהנאל גגו ונפלו כרות מליה דחייב משום אשו אי כהני דאולי קא מוקי כדאיתא בפ"ק דב"ק (ד' ג:) ושמה אינו מליי כאלן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללנדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללנדין נמי לא מחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל דוחק לומר כה כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"ב דחולין (דף ל"ג:) נפלה סכין מידו ושחת שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כהנאל כהנאל כריי נתן דלא נעי כוונה כהנאל נפלה נמי ליהו כי הפילה למ"ד אשו משום חזיו אם לא נחלק בשחיטה ולא מתקבר לתקן כיון דאפילו מיתה גמרין ממנון אלא נראה דאיתא ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מליי שגא מהא דתנן באלו הן הגולין (מכות דף ו'.) היה מושך במעגלה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דשלא כדרך ירדתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשאי התם דמחוק שמוצא למעלה נוטל יותר לתרמאש עוד יש לפרש דכלל הני דסוף חמה וזנה וארי לבא כהנאל כהנאל נפול למעלה ונפול לתחת אפילו כפתו והביאו שם פטור דדמי לכח כמו חוש נמי שלא המיתה אלא כרות מליה פטור מיתה אלא דלענין ממונו חייב גזק שלם ולא דמי לחזי נזק לרורות אפי"ט דכה כמו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכה בפרק כיצד הרגל (ב"ק דף כג: ושם) דמאן דאית ליה משום חזיו אית ליה נמי משום ממונו: כפתו ארי פטור. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דקתם ארי עדיין לא התחיל לחכול בו ששם קפץ כבר עליו הארי לא היה יכול להתעסק לפתו אלא כסת יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ט דהני אולי והני אתו קסבר לא שמה: כפה עיניו גיגית כהנאל. לא דמי לטוף כהנאל לבא לטוף זנייה לבא דהתם ליכא חמה וזניה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו כהמה וזניה דהתם כבר איתו עליה מקודם חמה וזניה שיש בהן כדי להמית אבל הכא ליכא אלא הולך ומתחזק עליו ודמי לכפתו כהנאל שם רעב מעט ותמיד מתחזק ואם תאמר מאי שגא פרע מעוזה מתריס ובידקא דמיא כהנאל שני ויש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה: חס